

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 380/2011-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. S., B., zastúpeného advokátkou Mgr. E. B., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 23 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1 a „*čl. 8 ods. 12 a 2*“ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 11 Co 62/2010-383 zo 17. mája 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. septembra 2011 doručená sťažnosť M. S., B., zastúpeného advokátkou Mgr. E. B., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 23 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a „*čl. 8 ods. 12 a 2*“ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

uznesením (správne má byť „rozsudkom“, pozn.) Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 Co 62/2010-383 zo 17. mája 2011 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva: *«Dňa 1. 7. 2011 nadobudlo právoplatnosť uznesenie 11Co 62/2010-383, ktorým rozhodol Krajský súd v Bratislave o tom, že rozsudok Okresného súdu Bratislava III. 11C 122/2009-133, ktorým bol návrh sťažovateľa na zníženie výživného zamietnutý, potvrdzuje...*

Okresný súd sa vo svojom rozsudku vyslovil tak, že sťažovateľ nepreukázal podstatnú zmenu pomerov odôvodňujúcu zníženie výživného tým, že nepreukázal, že pri ukončení pracovného pomeru v A. išlo o výpoveď zo strany zamestnávateľa, resp. Že išlo o objektívne okolnosti, ktoré spôsobili skončenie pracovného pomeru sťažovateľa a nie jeho vlastné rozhodnutie... Na základe toho mal súd za to, že nebola preukázaná podstatná zmena pomerov na strane sťažovateľa a návrh na zníženie výživného zamietol.

V odvolaní... sťažovateľ poukázal na procesné pochybenia súdu, nesprávne hodnotenie dôkazov, tj. Nesprávne zistený skutkový stav, ako aj nesprávne právne posúdenie veci. Sťažovateľ doložil originál listiny spolu s úradným prekladom, tj. Verejnú listinu, ako potvrdenie o skončení pracovného pomeru výpoveďou...

Sťažovateľ zhrnul dôvody, pre ktoré sa výpovedi zamestnávateľa nebránil a prečo sa stotožnil s tým, že pracovný pomer sa mu skončil. Tieto dôvody boli komplexné... a podporil ich aj dôkazmi:

- dlhodobé zdravotné problémy s kľčovými žilami a opakované infekcie nohy liečené viacnásobne antibiotikami, ktoré vyústili do operatívneho riešenia na Slovensku,

- reálne problémy s výkonom náročného povolania z dôvodu infekcií, nespavosti, konfliktov v rodine, ktoré v tom čase riešil, a ktoré sa prejavovali konkrétnymi pochybeniami v práci, ktoré mohli vyústiť až do ohrozenia života a zdravia vlastného a cestujúcich a viedli k sťažovateľovým depresiám a nespavosti

- úmrtie matky a konflikty v rodine vyvolali túžbu vrátiť sa domov, nevyhnutnosť usporiadať jej pozostalosť, vyriešiť rodinné konflikty s dcérami, doriešiť súdne spory a zintenzívniť vzťah s priateľkou, ktorá mu bola oporou v náročnej životnej situácii,

- hospodárska kríza a racionalizácia smerovaná proti stálym dobre plateným zamestnancom a nátlak zamestnávateľov na znižovanie platov a nahrádzanie lacnejšími zamestnancami,

Sťažovateľ sa vyjadril aj k hodnoteniu verejnej listiny, ktorú doložil na preukázanie skončenia pracovného pomeru v súlade s požiadavkou prvostupňového súdu. Dokument, ktorý potvrdzuje skončenie pracovného pomeru v A., je označený ako formálna výpoveď adresovaná sťažovateľovi, teda jednostranným adresovaným právnym úkonom a nie dvojstranným úkonom – dohodou. Tým, že ide o verejnú listinu, úradný preklad právneho úkonu anglického práva, je možné vykladať jej obsah len gramatickým výkladom, z ktorého nie je možné urobiť iný záver len ten, že ide o výpoveď zamestnávateľa. Právny výklad by si vyžadoval znalosť domáceho právneho poriadku, založenom na odlišnej právnej kultúre, ktorý sťažovateľ nepozná a nie je možné ani spravodlivo od neho očakávať jeho znalosť.

Odvolací súd... rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil... uznesenie odvolacieho súdu nie je však možné považovať za ústavne konformné a to z dôvodu jeho arbitrárnosti.

Odvolací súd sa pri svojom rozhodovaní nezaoberal odvolacími dôvodmi, ktoré namietal sťažovateľ, dokazovanie vykonal a vyhodnotil selektívne a závery odvolacieho súdu sú z hľadiska interpretácie právnych noriem v rozpore s princípmi spravodlivého súdneho procesu tak ako ho garantuje čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

Odvolací súd uviedol, že z písomného úkonu, na základe ktorého sa pracovný pomer navrhovateľa skončil jasne nevyplýva, či sa jedná o jednostranný úkon zamestnávateľa smerujúci ku skončeniu pracovného pomeru alebo návrh na skončenie pracovného pomeru k 11. 9. 2008, s ktorým navrhovateľ súhlasil. Z označeného úkonu nevyplývajú ani dôvody vedúce účastníkov pracovnoprávneho pomeru ku skončeniu pracovného pomeru. Takéto vyhodnotenie dôkazu je však v zjavnom rozpore s gramatickým a logickým výkladom písomného úkonu. Predložená listina je vyhotovená zamestnávateľom a ním podpísaná, adresovaná sťažovateľovi, s oznámením, kedy končí jeho pracovný pomer. Nie je možné z neho interpretovať, že ide len o návrh na skončenie pracovného pomeru, keďže oznamovacím spôsobom určuje dátum skončenia pracovného pomeru, rovnako dátum poslednej výplaty, povinnosti zamestnanca, ako aj údaj o tom, že tento dokument bude založený v zložke zamestnanca a doručuje sa v jednom vyhotovení zamestnancovi. Je teda zrejmé, že z neho vyplývajú už konkrétne účinky, bez potreby ďalších právnych úkonov

zamestnanca (súhlasu s výpoveďou). Súdom formulované nároky na výpoveď vyplývajú z požiadaviek slovenského právneho poriadku, ktorý nie je na tento prípad aplikovateľný a súd preto nemôže hodnotiť predložený právny úkon z pohľadu slovenského práva. Tým, že ide o verejnú listinu jej obsah – preklad by mal byť posudzovaný ako pravdivý, pokiaľ sa nepreukáže opak. Sťažovateľ sa vyslovil, že nie je znalcom anglického práva a nedokáže listinu interpretovať z právneho pohľadu. Napriek tomu, že pravdivosť obsahu tejto listiny nebola vyvrátená, súd konštatuje, že v tomto smere sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno, ktoré napriek charakteru verejnej listiny presunul na sťažovateľa. Pritom poukazujem na to, že odvolací súd sám iniciatívne obstarával dôkazy pre účely odvolacieho konania a to bez toho, aby sťažovateľa vyzval, aby odstránil údajné nedostatky tejto listiny alebo aby bol inak procesne aktívny v smere zisťovania spôsobu skončenia pracovného pomeru sťažovateľa, tak, ako to urobil ohľadom iných skutkových okolností. Pritom tento doklad je jediným dokladom o skončení pracovného pomeru, ktorý sťažovateľ má.

Dôkazy, ktoré súd vykonal a hodnotil, vykonával a hodnotil selektívne, výlučne v neprospech sťažovateľa, čím porušil ústavnú zásadu rovnosti účastníkov a rovnosti zbraní. Odvolací súd následne z dôvodu neunesenia dôkazného bremena preto posudzoval možnosti a schopnosti navrhovateľa podľa výšky príjmu, ktorý dosahoval v poslednom pracovnom zaradení pred zmenou zamestnania, teda v zmysle § 75 ods. 1 zákona o rodine.

Odvolací súd sa pritom ohľadom dôvodov, pre ktoré sa sťažovateľ rozhodol nebrániť výpovedi vyjadril len k jedinému dôvodu, týkajúcemu sa jeho zdravotného stavu... Sťažovateľom uvádzané dôvody bolo treba vyhodnocovať komplexne tak, ako ich prezentoval sťažovateľ a nie izolovane ako nepriaznivý zdravotný stav sťažovateľa. Na osobné dôvody, ktoré uvádzal sťažovateľ v odvolaní, odvolací súd v nijako nereagoval...

Sťažovateľ v... odvolaní k právnenému posúdeniu veci uviedol: „Je nepochybné, že na strane navrhovateľa došlo k podstatnej zmene pomerov, kedy nie je možné vychádzať z príjmov dosahovaných v minulosti prácou v zahraničí, kde sa zdržiaval dočasne a z vlastnej vôle a túto prácu mal právo aj kedykoľvek ukončiť. Nestotožňujeme so záverom súdu ohľadom aplikácie ust. § 75 ods. 1 zákona o rodine, kedy právne posúdenie a výklad prvostupňového súdu, že skončením pracovného pomeru a návratom na Slovensko sa navrhovateľ vzdal bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania a preto je povinný platiť výživné vo výške zodpovedajúcej príjmom v zahraničí, i keď sa zdržuje vo svojej

vlasti, kde sú zárobky podstatne nižšie, je neprijateľný, keďže by nútil navrhovateľa žiť v cudzej krajine a znemožňoval by mu návrat na Slovensko fakticky až do veku 60 rokov, kým prichádza do úvahy vyživovacia povinnosť voči deťom.“ Na tieto argumenty odvolací súd opäť nijako nereagoval...»

Podľa názoru sťažovateľa „Pri posudzovaní zárobkových možností sťažovateľa nie je možné § 75 ods. 1 zákona o rodine ústavne konformne vykladať tak, že sťažovateľ je povinný udržať si prácu v zahraničí, ako naplnenie povinnosti zachovať potencialitu jeho príjmov. Toto ustanovenie sa vzťahuje výlučne na posudzovanie príjmov, ktoré môže občan dosahovať v podmienkach Slovenskej republiky.“

Sťažovateľ ďalej uvádza: „... odvolací súd... uvádza v odôvodnení ďalšie skutočnosti, ktoré považuje sťažovateľ z hľadiska jeho ústavných práv za arbitrárne a v rozpore s princípom spravodlivého súdneho procesu.

Súd poznamenal... že sťažovateľ od roku 2009 vykonal na účte CP 22 pohybov a je vlastníkom akcií, ktorých súpis uviedol, ako aj úspor z rozdielu kúpnych cien za byty vo výške 7 000 eur. V spojení s tým, že v konaní predchádzajúcom tomuto konaniu (37P 247/2008) sťažovateľ uviedol, že hradil vysoké náklady na starostlivosť o dcéry a bol mesiac v Austrálii, kde žije jeho brat, má za to, že je predpoklad, že výživné môže naďalej hradiť a že majetkové a zárobkové pomery sťažovateľa sú iné ako ním deklarované. Úvahy súdu, ktorými reinterpretuje dôkazy spôsobom, ktorý nemá žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní a sú založené len na všeobecnom konštatovaní o presvedčení súdu o iných zárobkových a majetkových pomeroch sťažovateľa, nemá oporu v ústavne súladnom hodnotení dôkazov, ktorému zodpovedá len hodnotenie na základe konkrétnych dôkazov a to logickým a presvedčivým spôsobom. Fakt, že v rokoch 2006 – 2008, sa sťažovateľ podieľal na hradení rôznych vysokých výdavkov na dcéry, neznamená, že pomery ktoré sú predmetom skúmania dnes sú totožné. Navyše v pôvodnom konaní argumentoval sťažovateľ ohľadom neudržateľnosti týchto výdavkov a vyčerpaní jeho zdrojov vďaka vysokým nárokom dcér a matky Tiež odvolací súd opomenul, že sťažovateľ má záväzok vo výške 800 000 Sk voči priateľke, ktorá mu pomáhala tieto výdavky spolufinancovať. Ani vymenovanie zdrojov, ktoré používa sťažovateľ na uhradenie rozdielu medzi skutočným

príjmom a nevyhnutnými výdavkami, nie je možné považovať za legitímny zdroj uspokojovania bežného výživného a vyhodnotenie jeho pomerov v súlade s právom na spravodlivý súdny proces. Úspory, ktoré odvolací súd pomenoval sú určené na mimoriadne nepredvídateľné výdavky, zabezpečenie pre budúcnosť a nie na uspokojenie bežných pravidelných mesačných povinností, akým je výživné. Výška majetku a úspor sťažovateľa, sa oproti pôvodnému rozsudku radikálne zmenšila na úroveň, ktorá ani nezodpovedá veku a zárobkom, ktoré sťažovateľ počas doterajšieho života dosahoval a trhovú hodnotu akcií, ktoré boli v čase pôvodného konania o výžinom vo výške 1 mil. Sk sú dnes vo výške cca 3 000 Eur. Sťažovateľ preukázal, podstatu zmenu majetkových pomerov oproti pôvodnému rozhodnutiu, kedy hodnota majetku klesla pod úroveň pomerov zodpovedajúcich jeho veku a zárobkovým pomerom v minulosti. Byt, ktorý prenajímal musel predať a vymeniť za menší, aby vytvoril finančné rezervy na uspokojovanie jeho materiálnych potrieb tento byt obýva, teda nemôže byť zdrojom jeho ďalšieho príjmu. Akcie, ktoré predal patria do nevysporiadaného BSM, teda polovica výťažku z kúpnej ceny prináleží matke odporkyňi. Pohľadávka B. je pravdepodobne nevyožiteľná z dôvodu konkurzu. Sťažovateľovi nie je vyplácaný príplatok k rodinným prídavkom v A. Odvolací súd tieto skutočnosti ani názor sťažovateľa ohľadom úspor vyjadrený pred odvolacím súdom (vyčíslenie výdavkov) nevyhodnotil a neurobil predmetom svojich úvah. Urobil len súpis akcií a ich menovitej hodnoty, bez zohľadnenia trhovej ceny. Pri súčasnom stave na finančných trhoch, je tento údaj irelevantný.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že odvolací súd vyhodnotil a vykonal dokazovanie arbitrárne, keď sa námietkami v odvolaní zaoberal len výberovo a nevyhodnotil zásadné skutkové a právne vyhlásenia sťažovateľa ohľadom dôvodov a okolností skončenia pracovného pomeru...

Určením výživného vo výške, akú požadoval sťažovateľ by nedošlo k odopretiu práva na primeranú výživu, keďže navrhovaná výška výživného je adekvátne potrebám dospelých dcér...

Odvolací súd sa nijako nevyjadril k výdavkom sťažovateľa, ktoré si vyžiadal predložiť, výlučne len k adekvátnosti výdavkov odporkyne... len všeobecne konštatuje, že sú primerané veku a zahŕňajú všetky odôvodnené potreby vrátane bývania.“

Sťažovateľ tiež tvrdí: „Uznesenie Krajského súdu vykazuje jednoznačne znaky arbitrárnosti, keď sa ňom odvolací súd vôbec nezaoberal skutkovými a právnymi tvrdeniami sťažovateľa, ktoré pre posúdenie veci mali zásadný význam, t. j. najmä otázkou či návrat do vlasti je dôležitým dôvodom, pre ktoré je možné vzdať sa príjmu... Pri vedení dokazovania prejavil odvolací súd... jednostrannosť aj tým, že iniciatívne vykonal dôkazy, ale len tie, ktoré podporovali úvahy odvolacieho súdu, pričom okolnosť, ktorú považoval za spornú – otázku spôsobu skončenia pracovného pomeru, ďalej nedokazoval a len konštatoval, že v tejto časti sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno. Prečo práve v tejto otázke odvolací súd nebol procesne aktívny, keď ani nie je jasný, aký iný dôkaz by mal sťažovateľ predložiť, súd neobjasnil...

Bolo povinnosťou krajského súdu ako odvolacieho súdu, aby dal jednoznačnú odpoveď na všetky námietky sťažovateľa uvedené v odvolaní proti napadnutému rozhodnutiu prvostupňového súdu...

Výklad Krajského súdu... o povinnosti sťažovateľa udržať si príjem v A. z titulu plnenia vyživovacej povinnosti, znamená jeho povinnosť zotrvať na území cudzieho štátu a nemožnosť návratu do vlasti. Takáto interpretácia je nielen v rozpore s právom na slobodný vstup a zotrvanie vo vlasti, ale aj princípom rovnosti, kedy k občanom, ktorý svoje právo dočasne opustiť vlasť a dosahovať vyššie príjmy v zahraničí nikdy nevyužili a občanom, ktorí toto právo využili... Takýto výklad zákona o rodine je v zjavnom rozpore s princípom rovnosti štátnych občanov SR a práve na rešpektovanie súkromného a rodinného života, ako aj slobody pohybu a pobytu garantované Ústavou SR. “

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálehom:

«1. Základné právo M. S..., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s právom a ochranu proti neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa č. 19 ods. 2 Ústavy, základného práva na slobodu pohybu a pobytu podľa čl. 23 ods. 1 a 4 Ústavy SR, práva na ochranu súkromia podľa čl. 8 ods. 12 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11Co 62/2010-383 zo dňa 17. 5. 2001 (správne má byť „2011“, pozn.) porušené bolo.

2. *Uznesenie (správne má byť „rozsudok“, pozn.) Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11Co 62/2010-383 zo dňa 17. 5. 2001 (správne má byť „2011“, pozn.) sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.*

3. *Krajský súd v Bratislave je povinný nahradiť M. S. trovy konania na účet právneho zástupcu... do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu, ktoré bude vyčíslené po vyjadrení sa k stanovisku Krajského súdu v Bratislave.»*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že uvedené zákonné ustanovenie rozlišuje okrem iného aj osobitnú kategóriu návrhov, ktorými sú návrhy „zjavne neopodstatnené“. Týmto zákon o ústavnom súde v záujme účelnosti a procesnej ekonomie poskytuje ústavnému súdu príležitosť preskúmať v štádiu predbežného prerokovania sťažnosti (§ 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde) možnosť jej prípadného odmietnutia jednak na základe obsahu namietaných právoplatných rozhodnutí, charakteru namietaných opatrení alebo iných zásahov, ktorými malo dôjsť k porušeniu základných práv alebo slobôd navrhovateľa a z nich vyplývajúcich skutkových zistení, a jednak tiež na základe argumentácie, ktorú proti nim sťažovateľ v návrhu uplatnil.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, IV. ÚS 300/08).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 23 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a „*čl. 8 ods. 12 a 2*“ dohovoru rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) o zamietnutí jeho návrhu na zníženie výživného na plnoletú dcéru.

Podľa sťažovateľa krajský súd napadnutým rozsudkom porušil ním označené základné a iné práva, pretože rozsudok je zjavne neodôvodnený a arbitrárny.

Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa zaoberal jej opodstatnenosťou v naznačenom smere, predovšetkým skúmajúc možnosť preukázania príčinnej súvislosti medzi namietaným rozsudkom krajského súdu a základnými a inými právami, porušenie ktorých sťažovateľ v sťažnosti namieta. V nadväznosti na to

posudzoval opodstatnenosť námietok sťažovateľa týkajúcich sa ťažiskových častí odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu vedúceho k požiadavke vyslovenia porušenia označených základných a iných práv.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Článkom 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje ochrana viacerých záujmov, predovšetkým práva na prístup k súdu a práva na spravodlivý proces, ktorému ochranu poskytuje aj čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, predovšetkým ak by všeobecný súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 8/01) alebo v prípade opravných konaní by všeobecný súd odmietol opravný prostriedok alebo zastavil o ňom konanie bez toho, aby ho meritórne preskúmal a rozhodol o ňom v spojitosti s napadnutým súdnym rozhodnutím (IV. ÚS 279/05, IV. ÚS 337/04).

V prípade sťažovateľa však nešlo o odmietnutie spravodlivosti majúce za následok porušenie základných a iných práv, ale o prípad, keď právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie bolo v celom rozsahu realizované, aj keď nie podľa jeho subjektívnych názorov.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je preto daná len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03).

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť fyzické osoby a právnické osoby pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01, IV. ÚS 111/09).

Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným rozsudkom krajského súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov.

V právomoci ústavného súdu preto zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s jeho rozhodovaním o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu sú v súlade označeným článkom ústavy a dohovoru.

V relevantnej časti odôvodnenia rozsudku krajského súdu sa uvádza: *«V posudzovanom prípade ako prvoradé odvolací súd k námietkam navrhovateľa o nepreskúmateľnosti odvolaním napadnutého rozsudku poznamenáva, že vnútorné presvedčenie súdu (ako výsledok hodnotenia dôkazov) by sa malo vytvárať na základe starostlivého uváženia a zhodnotenia jednotlivých dôkazov jednotlivo aj v ich komplexnosti tak, aby vychádzalo z pravidiel formálnej logiky. Kontrola výsledku hodnotenia dôkazov, ku ktorým dospel súd, sa uskutočňuje najmä prostredníctvom inštitútu odôvodnenia rozsudku upraveného v § 157 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého má súd uviesť, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd má povinnosť dbať na tom, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé a vyhovujúce najmä základnej požiadavke preskúmateľnosti. V posudzovanom prípade súd prvého stupňa dokazovaním zistil skutkový stav veci v rozsahu potrebnom podľa jeho úvahy pre rozhodnutie, na skutkový stav zistený v čase vyhlásenia rozsudku aplikoval v rozhodnutí riadne uvedený hmotnoprávny predpis a svoje rozhodnutie dostatočne odôvodnil – v rozhodnutí stručne vysvetlil, ktoré skutočnosti mal za preukázané pri posudzovaní návrhu na zníženie výživného. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva aj to, že súd vo svojom rozhodnutí nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené v priebehu konania účastníkmi, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia (sp. zn. III. ÚS 209/04).*

Podľa ust. § 118 ods. 1, 2 zák. č. 99/1963 Zb. v platnom znení (ďalej „O. s. p.“) po začatí pojednávania účastníci prednesú alebo doplnia svoje návrhy a predseda senátu alebo samosudca oznámi výsledky prípravy pojednávania.

Po vykonaní úkonov podľa odseku 1 predseda senátu alebo samosudca podľa doterajších výsledkov konania uvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli.

Podľa ust. § 120 ods. 4 O. s. p. súd je povinný okrem vecí podľa ods. 2 poučiť účastníkov, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie a vo veciach, v ktorých sa nenariaďuje pojednávanie (§ 115a) najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada. Skutočnosti a dôkazy uplatnené neskôr sú odvolacím dôvodom len za podmienok uvedených v § 205a.

Podľa ust. § 205a ods. 1 písm. b/, c/ O. s. p. skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len vtedy, ak má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, ak odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods. 4.

Systém neúplnej apelácie, ktorou je ovládané odvolacie konanie v sporových veciach predpokladá, že skutková stránka veci sa objasní na súde prvého stupňa. Účastník preto musí všetky dôkazy, ktorými preukazuje svoje tvrdenia predložiť alebo označiť pred súdom prvého stupňa, a to najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie, a vo vedách, v ktorých sa nenariaďuje pojednávanie (§ 115a O. s. p.) najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej. Na dôkazy označené, alebo predložené neskôr súd v odvolacom konaní nemôže prihliadnuť a výnimočne je ich možné použiť iba za podmienok uvedených v ust. § 205a O. s. p.. Zákon tieto procesné následky viaže na vedomosť účastníka a ukladá súdu, aby každému účastníkovi (aj zastúpenému) poskytol poučenie, ktoré má rozhodujúci vplyv na možnosť napadnúť rozhodnutie opravným prostriedkom, pretože výrazne obmedzuje účastníka v možnosti predkladať a navrhovať dôkazy v ďalšom konaní.

V prejednávanej veci je treba prisvedčiť námietke navrhovateľa o nesplnení povinnosti súdu uloženej mu v ust. § 118 ods. 2 O. s. p. a v ust. § 120 ods. 4 O. s. p., keď z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa po začatí prvého pojednávania nariadeného

na prejednanie veci neuviedol, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané, a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli a navrhovateľa v priebehu konania ani nepoučil o povinnosti predložiť návrhy na doplnenie dokazovania do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. V dôsledku nesprávneho postupu súdu prvého stupňa v tomto smere, mohol navrhovateľ v odvolaní uvádzať nové skutočnosti, resp. nové dôkazy a odvolací súd mal povinnosť na tieto predložené dôkazy pri prejednaní podaného odvolania prihliadať.

Podľa ust. § 62 zák. č. 36/2005 Z. z. v platnom znení (ďalej „Zákon o rodine“) plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni i rodičov.

Podľa ust. § 75 ods. 1 cit. zákona pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa ust. § 78 ods. 1 cit. zákona dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Predmetom konania je návrh navrhovateľa na zníženie výživného naposledy mu určeného rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo dňa 3. 2. 2009, č. k. 37P 247/247/2008-154 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 3. 11. 2009, č. k. 11 CoP 305/2009 -191 na sumu 270 euro mesačne.

Podľa ust. § 78 ods. 1 Zák. o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Za zmenu pomerov v zmysle citovaného zákonného ustanovenia pritom treba považovať podstatnú zmenu pomerov, či už na strane dieťaťa, alebo rodičov, na ktorých je odkázané výživou. Úlohou súdov pri rozhodovaní o zmene výživného je preto zistiť, či a v akom smere došlo od posledného rozhodnutia o výživnom k zmene pomerov, a v prípade kladného zistenia túto zmenu premietnuť do výšky výživného.

V prejednávanej veci je po zhodnotení vykonaného dokazovania odvolací súd toho názoru, že ani v priebehu odvolacieho konania nebola preukázaná zákonná podmienka, ktorá je predpokladom pre čo i len čiastočné vyhovenie návrhu navrhovateľa na zmenu určeného výživného. Odvolací súd konštatuje, že z vykonaného dokazovania je nesporné, že príjem navrhovateľa zo zárobkovej činnosti sa znížil zo sumy 1.600 až 1.700 euro mesačne (ktorý dosahoval ako vodič v autobusu v L.) na sumu vo výške cca 665 euro netto mesačne (príjem od 24. 6. 2010 do apríla 2011), ktorú dosahuje ako vodič autobusu Dopravného podniku mesta B. Rovnako je nesporná okolnosť, že pracovný pomer navrhovateľa k V. bol ukončený ku dňu 11. 9. 2009 a to, že navrhovateľ bol po návrate v období od 23. 9. 2009 do 24. 6. 2010 evidovaný ako uchádzač o zamestnanie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave; od 23. 9. 2009 mu bola rozhodnutím Sociálnej poisťovne v Bratislave zo dňa 23. 12. 2009 priznaná podpora v nezamestnanosti vo výške 50% denného vymeriavacieho základu 28,3981 euro na obdobie šiestich mesiacov.

Vo vzťahu k spôsobu ukončenia pracovného pomeru navrhovateľa k V. u ktorej pracoval od roku 2005 je treba konštatovať, že z vykonaného dokazovania jednoznačne nevyplýva, že k tejto zmene došlo z dôležitých dôvodov na strane navrhovateľa, alebo z dôvodu na strane jeho zamestnávateľa. Z obsahu písomného úkonu na základe ktorého sa pracovný pomer navrhovateľa skončil jasne nevyplýva, že sa jedná o jednostranný úkon zamestnávateľa smerujúci ku skončeniu pracovného pomeru, alebo o návrh na skončenie pracovného pomeru k 11. 9. 2008, s ktorým navrhovateľ súhlasil. Z označeného úkonu nevyplývajú ani dôvody vedúce účastníkov pracovnoprávneho vzťahu ku skončeniu pracovného pomeru, keď na jeho základe nie je možné ustáliť, či dôvodom na skončenie pracovného pomeru boli vážne dôvody na strane zamestnanca (zdravotné a pod.), alebo na strane zamestnávateľa (dôsledok hospodárskej krízy, znižovanie stavu zamestnancov a pod.). V tejto súvislosti je treba uviesť, že pre sporové občianskoprávne konanie platí prejednávacia zásada znamenajúca, že tvrdiť rozhodné skutočnosti a navrhovať pre ne dôkazy je vecou účastníkov konania. Účastník má teda povinnosť tvrdenia (§ 79 ods. 1 a § 101 ods. 1 O. s. p.) a povinnosť dôkaznú (§ 130 ods. 1 O. s. p.). Z ust. § 120 ods. 4 O. s. p. sa vyvodzuje tzv. dôkazné bremeno ako procesná zodpovednosť účastníkov za výsledok konania, pokiaľ je určovaná výsledkom vykonaného dokazovania. Dôkazné bremeno ako inštitút procesného práva postihuje toho účastníka, v ktorého záujme je, aby určitá

skutočnosť rozhodná podľa hmotného práva a účastníkom tvrdená bola v konaní preukázaná tak, aby ju súd uznal ako pravdivú. V danej veci potom v prípade, keď navrhovateľ zmenil zamestnanie za menej finančne výhodné (s rovnakým druhom práce vodiča autobusu) bolo na ňom, aby v priebehu konania preukázal, že k takejto zmene došlo z dôležitého dôvodu. Vzhľadom na neunesenie dôkazného bremena v tomto smere aj po dokazovaní doplnenom v priebehu odvolacieho konania, posudzoval odvolací súd možnosti a schopnosti navrhovateľa podľa výšky príjmu, ktorý dosahoval v poslednom pracovnom zaradení pred zmenou zamestnania. Vo vzťahu k navrhovateľom udávaným zdravotným dôvodom, ktorými odôvodňoval ukončenie predchádzajúceho zamestnania je treba uviesť, že právo zamestnanca na poskytnutie pracovného voľna v rozsahu potrebnom pre vyriešenie si zdravotných problémov vychádza zo základných zásad, ktoré sú súčasťou právneho poriadku zmluvných štátov Európskej únie. Navyiac, z výsledkov vykonaného dokazovania nevyplýva, že by miera pracovnej schopnosti navrhovateľa bola v dôsledku udávaných zdravotných dôvodov čo i len čiastočne znížená.

K prejednávanej veci odvolací súd ďalej poznamenáva, že dokazovaním zistené majetkové pomery navrhovateľa smerujú k úvahe o jeho schopnosti platiť odporkyni výživné vo výške 270 euro mesačne. Z doplneného dokazovania vyplýva, že navrhovateľ Zmluvou o prevode vlastníctva bytu... zo dňa 3. 2. 2010 získal príjem vo výške 55.000,- euro, ktorý čiastočne použil na odkúpenie bytu... (Zmluvou o prevode nehnuteľností zo dňa 9. 4. 2010) za kúpnu cenu 38.000 euro. I napriek v priebehu konania deklarovanému tvrdeniu o neúmernom finančnom zaťažení súvisiacim s plnením si vyživovacej povinnosti, dňa 18. 7. 2010 a 1. 2. 2010 založil navrhovateľ v m. terminované vklady vo výške 5.000 euro, resp. 2.000 euro. Z oznámenia Centrálného depozitára cenných papierov SR vyplynulo, že navrhovateľ je v súčasnosti vlastníkom 171 cenných papierov v menovitej hodnote 9,95 euro (registrovaných 21. 4. 2010) emitenta A., a. s., 70 cenných papierov v menovitej hodnote 5,47 euro emitenta S., a. s., 269 cenných papierov v menovitej hodnote 269 euro emitenta O. a 101 cenných papierov v menovitej hodnote 6,638 euro emitenta S. a. s.; z prehľadu o pohybe zápisov na účte navrhovateľa (majiteľa cenného papiera) Centrálného depozitára cenných papierov SR vyplynulo i to, že v ňom bolo za obdobie od roku 2009 do súčasnosti zaznamenaných 22 pohybov. Na základe uvedeného, zohľadniac i ďalšie okolnosti zistené vykonaným dokazovaním (z obsahu pripojeného spisu OS Bratislava III sp.

zn. 37P/247/2008 vyplývajú výdavky hradené navrhovateľom vo výške výrazne presahujúce jeho zárobkové možnosti – hradenie nákladov za svoj a pobyt Simon v A., hradenie štúdia druhej dcéry v U., hradenie nákladov za absolvované dovolenky v..., z v tomto konaní navrhovateľom predloženej letenky... zo dňa 8. 2. 2010 a spiatočnej letenky... z 4. 3. 2010 vyplýva, že v uvedenom období sa zdržiaval mimo územia SR) mal odvolací súd za to, že výška príjmov a majetkové pomery deklarované navrhovateľom v priebehu konania nezodpovedajú jeho reálnym majetkovým a zárobkovým pomerom.

Odvolací súd zamietol návrh navrhovateľa na doplnenie dokazovania smerujúceho k preukázaniu spôsobu nakladania odporkyne s výživným, ktoré jej na základe rozhodnutia súdu poukazuje z dôvodu, že vykonanie tohto dôkazu nepovažoval za podstatné pre posúdenie veci. K uvedenému podotýka, že výživným sa rozumie príspevok rodiča na uspokojovanie nákladov na uspokojovanie všetkých životných potrieb toho, komu je poskytované v súvislosti s jeho všestranným rozvojom, tak po stránke fyzickej ako aj po stránke duševnej. Rozsah nákladov na úhradu životných potrieb osoby odkázanej na výživné je rôzna, a to vzhľadom na vek, zdravotný stav ale aj vzhľadom na nadanie (schopnosti) tejto osoby, spôsob prípravy na jej budúce povolanie a pod.. V zmysle vyššie uvedeného má odvolací súd za to, že výživné vo výške 270 euro mesačne, ktorými navrhovateľ prispieva odporkyni je sumou, ktorú táto po prihliadnutí k jej deklaroványm výdavkom súvisiacim so vzdelaním (odporkyňa je študentkou 1. ročníka denného bakalárskeho štúdia...), záujmami (športové aktivity) a s uspokojovaním osobných potrieb (vrátane zabezpečenia bývania, stravy a ostatných nevyhnutných nákladov) aj reálne vynakladá.»

Nad rámec odôvodnenia krajského súdu ústavný súd pripomína zásadu „vigilantibus iura scripta sunt“, ktorá zdôrazňuje aj vlastné pričinenie na ochranu svojich práv vyžadujúc, aby aj sťažovateľ sledoval svoje subjektívne práva a robil také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu. Táto zásada vyžaduje, aby sťažovateľ využil všetky prostriedky, ktoré mu poskytuje zákon, a následne vykonal prípadné potrebné opatrenia, aby nedošlo k porušeniu jeho práv. Sťažovateľ sa obrátil na súd s návrhom na zníženie výživného, pričom jeho primárnym argumentom o zmene pomerov bolo skončenie pracovného pomeru so zamestnávateľom vo Veľkej Británii, v dôsledku ktorého došlo k zníženiu príjmu z pracovného pomeru. Už z rozsudku okresného súdu bolo sťažovateľovi

zrejme, že doklad o skončení pracovného pomeru vo V. považuje okresný súd za nedostatočný. Vzhľadom na to, že zo strany okresného súdu došlo k pochybeniu, keď sťažovateľa nepoučil podľa § 120 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku, sťažovateľ mal možnosť kedykoľvek počas odvolacieho konania možnosť zabezpečiť a predložiť dôkaz o tom, z akého dôvodu pracovný pomer vo V. ukončil. Naopak, namiesto toho, aby takúto možnosť využil vyjadruje svoju nespokojnosť s postupom krajského súdu, keď tvrdí, že tento nebol „procesne aktívny v smere zisťovania spôsobu skončenia pracovného pomeru“. Ako je zrejmé aj zo sťažnosti, sám sťažovateľ nevie prečo bol s ním pracovný pomer skončený, keď uvádza, že „nie je znalcom anglického práva a nedokáže listinu interpretovať z právneho pohľadu“. Takýto postoj sťažovateľa je však v rozpore s citovanou zásadou „vigilantibus iura“.

Krajský súd správne skonštatoval, že sťažovateľ vo vzťahu k dôvodom skončenia pracovného pomeru vo V. neunesol dôkazné bremeno. Sťažovateľ uvádza celý rad dôvodov, prečo bol jeho pracovný pomer skončený, resp. prečo sa skončeniu pracovného pomeru nebránil. Sťažovateľ zdôvodnil okrem iného skončenie pracovného pomeru zdravotnými dôvodmi, a to či už psychického, alebo fyzického charakteru a predložil o nich rôzne lekárske potvrdenia. K týmto dôvodom sa krajský súd v odôvodnení rozsudku vyjadril. Ústavný súd konštatuje, že aj keď sa krajský súd osobitne nevyjadruje ku každému ďalšiemu dôvodu, ktorými sa snažil sťažovateľ vysvetliť ukončenie pracovného pomeru, z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že sťažovateľ tieto tvrdenia nepreukázal a neunesol vo vzťahu k nim dôkazné bremeno. To sa týka tvrdenia sťažovateľa, že ďalšími dôvodmi na skončenie pracovného pomeru je hospodárska kríza a s ňou súvisiaca racionalizácia smerovaná proti stálym a dobre plateným zamestnancom a nátlak zamestnávateľov na znižovanie plátov a nahrádzanie lacnejšími zamestnancami.

Jednou z neoddeliteľných súčastí princípu právnej istoty v demokratickom a právnom štáte je aj garancia, že ak sa fyzická osoba alebo právnická osoba, využijúc svoje základné právo na súdnu ochranu, obráti so svojím návrhom na nezávislý a nestranný súd, má právo, aby súd o jej návrhu rozhodol a svoj právny názor vyjadril vo forme zákonného rozhodnutia. Na túto skutočnosť pamätá aj generálna právna norma civilného procesu

(Občianskeho súdneho poriadku) v ustanovení § 157 ods. 2, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Toto zákonné ustanovenie je potrebné z hľadiska základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na spravodlivé súdne konanie, vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napr. rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999, § 26) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť s prihliadnutím na okolnosti každej veci, avšak táto povinnosť v žiadnom prípade neznamená, že odôvodnenie musí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky sťažovateľa tak, ako to požaduje sťažovateľ v svojej sťažnosti, keď uvádza: „*Bolo povinnosťou krajského súdu ako odvolacieho súdu, aby dal jednoznačnú odpoveď na všetky námietky sťažovateľa uvedené v odvolaní...*“ Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka konania na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

Krajský súd sa vyjadril k zdravotným dôvodom a tiež k hospodárskej kríze a s ňou súvisiacimi okolnosťami, ktoré mali byť dôvodom skončenia pracovného pomeru sťažovateľa vo Veľkej Británii. Tieto dôvody považuje ústavný súd za najpodstatnejšie. Okrem týchto dôvodov uvádzal sťažovateľ iba osobné dôvody, ako je potreba usporiadať pozostalosť po matke, snaha zintenzívniť vzťah s priateľkou, resp. usporiadať konflikty v rodine. Je pravda, že k týmto dôvodom sa krajský súd nevyjadril, avšak s poukazom na uvedené požiadavky, ktoré sú kladené na odôvodnenia rozsudkov, je odôvodnenie rozsudku

krajského súdu v súlade s citovanou judikatúrou ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva a obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd konštatuje, že závery, ku ktorým krajský súd dospel, nemožno označiť za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Tiež je potrebné uviesť, že dôvody ako potreba usporiadať pozostalosť po matke, resp. zintenzívniť vzťah s priateľkou nie sú podľa názoru ústavného súdu dôvody na ukončenie pracovného pomeru s vyšším príjmom za situácie, keď má sťažovateľ vyživovaciu povinnosť k dieťaťu, ktoré študuje na vysokej škole.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu je zrejmé, že krajský súdu svoje tvrdenia o tom, že v konaní nemal preukázané, aby na strane sťažovateľa nastala taká zmena pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu právoplatného rozhodnutia súdu o výživnom, nezaložil iba na hodnotení dôvodov, pre ktoré skončil sťažovateľ pracovný pomer s vyšším príjmom, ako má v súčasnosti. Krajský súd odôvodnil zamietnutie návrhu na zníženie výživného aj ďalšími skutočnosťami, pričom za najpodstatnejšie považuje ústavný súd príjem sťažovateľa, ktorý vznikol ako rozdiel pri predaji a následnej kúpe bytu, termínované vklady v m., pohyby na účte sťažovateľa ako majiteľa cenných papierov, spiatočnej letenky... Podľa názoru ústavného súdu týmito skutočnosťami krajský súd dostatočne odôvodnil rozsudok, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu o zamietnutí návrhu na zníženie výživného. Názor sťažovateľa o tom, že finančnými prostriedkami z predaja bytu hradí svoje materiálne potreby, že úspory sú určené na mimoriadne výdavky, a preto ich nie je možné použiť na úhradu výživného, nemôže ústavný súd akceptovať a sú v rozpore s právom detí podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Taktiež odôvodnenie oprávnených potrieb dcéry sťažovateľa považuje ústavný súd za akceptovateľné. Suma 270 € nemôže v žiadnom prípade pokryť všetky výdavky dcéry sťažovateľa ako študentky vysokej školy, pričom argument sťažovateľa o tom, že za výživné si dcéra kupuje oblečenie, je absurdný.

Ústavný súd z obsahu napadnutého rozsudku krajského súdu zistil, že krajský súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu.

Sťažovateľ tiež namieta nesprávny výklad § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), keď tvrdí, že toto ustanovenie sa vzťahuje výlučne na príjem, ktorý môže občan dosahovať v podmienkach Slovenskej republiky. Ústavný súd v súvislosti s týmto tvrdením pripomína, že jeho primárnou úlohou v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy nie je podávať výklad právnych predpisov, ktoré všeobecný súd v dotknutom konaní pred ním aplikuje. Za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd je na prvom mieste zodpovedný všeobecný súd. Výklad právnej normy a jeho uplatnenie všeobecným súdom musí byť v súlade s ústavou (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy) a ústavný súd iba posudzuje, či príslušný výklad právnej normy aplikovanej v konkrétnych okolnostiach prípadu je ústavne akceptovateľný alebo či nie je popretím jej účelu, podstaty a zmyslu. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd ustanovenie § 75 ods. 1 zákona o rodine správne vyložil a aplikoval na prípad sťažovateľa. S názorom sťažovateľa, že toto ustanovenie zákona o rodine sa vzťahuje výlučne na príjmy dosahované v Slovenskej republike, sa ústavný súd nemôže v žiadnom prípade stotožniť, keď práve v dnešnej dobe je bežné, že občania Slovenskej republiky cestujú za prácou do zahraničia.

Ústavný súd napokon dodáva, že sťažnosťou napadnuté rozhodnutie posudzoval len z hľadiska kritérií ústavných predpisov a nimi garantovaných základných práv a slobôd. Vzhľadom na to nebolo jeho úlohou do detailov preskúmať prípad z pozície v okolnostiach daného prípadu aplikovaných právnych noriem ani opätovne podrobiť revízii napadnutý

rozsudok so zámerom „vylepšiť“ jeho odôvodnenie, prípadne zostaviť zoznam možných pochybení krajského súdu po zistení, že tieto nemajú takú relevanciu, ktorá by mohla spochybniť konformitu záverov napadnutého rozsudku s ústavou.

Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého odvolacieho rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené. Pretože namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení krajského súdu, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovateľ uviedol v predmetnej sťažnosti, ústavný súd nezistil taký jeho výklad a aplikáciu ustanovení zákona o rodine a Občianskeho súdneho poriadku, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s uvedenými článkami ústavy a dohovoru.

K namietanému spôsobu hodnotenia dôkazov zo strany krajského súdu ústavný súd uvádza, že nepatrí do sústavy všeobecných súdov a nie je ani treťou odvolacou inštanciou vo vzťahu k rozhodnutiam všeobecných súdov, a zdôrazňuje, že už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach vyslovil, že do obsahu základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí právo účastníka konania (dotknutej osoby) vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97).

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. IV. ÚS 112/05), preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 23 ods. 1 a 4 ústavy a práv podľa „čl. 8 ods. 12 a 2“ dohovoru rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 23 ods. 1 ústavy sloboda pohybu a pobytu sa zaručuje.

Podľa čl. 23 ods. 4 ústavy každý občan má právo na slobodný vstup na územie Slovenskej republiky. Občana nemožno nútiť, aby opustil vlasť, a nemožno ho vyhostiť.

Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátne orgány nemôžu do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Sťažovateľ namieta aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 23 ods. 1 a 4 ústavy a práv podľa „čl. 8 ods. 12 a 2“ dohovoru. K porušeniu týchto základných a iných práv malo podľa neho dôjsť tým, že je povinný z titulu plnenia si vyživovacej povinnosti zotrvať v A.

K tomuto tvrdeniu sťažovateľa ústavný súd uvádza, že z napadnutého rozsudku krajského súdu takáto skutočnosť nevyplýva. Pokiaľ sa sťažovateľ zamestnal v zahraničí, kde dosahoval určitý príjem a tohto príjmu sa vzdal bez toho, aby túto zmenu náležite odôvodnil, musí znášať následky, ktoré sa prejavujú v zamietnutí návrhu na zníženie výživného. Takýmto rozhodnutím však nedochádza k porušeniu už citovaných základných a iných práv.

Ústavný súd na okraj poznamenáva, že čl. 8 ods. 12 sa v dohovore ani nenachádza, a preto k jeho porušeniu nemohlo dôjsť.

Ústavnému súdu preto neostalo nič iné, iba sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa uplatnených v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2011